

Hiányzó magyarok

HAZAI GAZDAGOK | Kicsi belső piac, a válságnak jobban kitett ágazatok, marakodás – ezek miatt nem tud bekerülni még a régiós topkiadványokba sem magyar. Vagy csak jól titkolják, amijük van?

Meglep, hogy nincs magyar közöttük. Gyanítom, nem arról van szó, hogy a többieknél kisebb játékosok lennének. A vagyonuk nincs a kirakatban, ez lehet az oka, hogy nem számolnak velük – ezzel magyarázta egy a tanácsadói piacon közismert szereplő a magyar gazdagok feltűnő hiányát a régiós milliárdosokat összegező listákon.

A hazai mezőnyben élővas Csányi Sándor neve mellé 160 milliárd forint vagyont írt be legutóbbi összeállításában a Népszabadság. A Forbes listájára ezzel az összeggel valóban nem lehet bekerülni – no nemcsak a top 150-be, de a top 1342-be sem. A világ dollármilliárdosait felsoroló listában ugyanis ennyi név szerepel. Nekik legalább 1 milliárd dollárnyi vagyonuk van, ez jelenlegi árfolyamon 221 milliárd forintnak felel meg. Ezt a pénzmennyiséget meg sem közelítik a magyarok, a különböző „leggazdagabb” kiadványok alapján legalábbis.

Két lehetőség adódik: vagy tényleg nincs ennyi pénzük, vagy van, de ügyesen elrejtik a kíváncsiskodók elől. Az előbbi értelmezést magukénak vallók szerint a magyar piac mérete szab határokat a meggazdagodásnak. Tény, a 40 milliós lengyel piacon valóban több lehetőség rejlik, mint a 10 milliós magyarban. Nem beszélve az ukrán, pláne az orosz fogyasztói keresletről. Egy szűkösebb piacon a határon átnyúló vállalatbirodalom kiépítéséhez szükséges tőke felhalmozása is lassabban megy, vagyis a meggazdagodás szintjeinek megugrása nehezebb. A leggazdagabb csehnek azért volt szerencséje, mert országa rendkívül fejlett iparral rendelkezik, gazdasági-kereskedelmi szempontból kis túlzással szimbiozisban Németországgal és Ausztriával.

VESZTES HELYZETBŐL

A piacméret mellett a másik neuralgikus pontot itthon a nyelvtudás hiánya jelenti. „Ha valaki nem beszél tárgyalóképesen idegen nyelvet, az nem tud közvetlenül kommunikálni. Nem alakulnak ki üzleti, baráti kapcsolatai, nem tud ötleteket felcsipegetni, a külföldiek által már kitalált megoldásokat átvenni. Ez óriási korlátja a magyar vállalkozóknak, hiszen az üzletnek egyetlen akadálya van: a saját képzelőerőnk” – mutat rá Menyhei Ákos, a Hajdu és Menyhei Ügyvédi Iroda szenior partnere. Hozzáteszi: Románia leggazdagabbjait számba véve például feltűnő, hogy szinte mind külföldön éltek. Ráadásul nem is kell feltétlenül világnyelvet beszélni: szláv szomszédjaink remekül megértik egymást, egy lengyel pedig fél év alatt simán megtanul tárgyalási szinten oroszul. A régiós terjeszkedés szempontjából mindennek óriási a jelentősége. ▶

Itthon a pénzügyi szektor, az ingatlanpiac és az agrárium volt a legtöbb milliárdos meggazdagodásának terepe. Ők javarészt jelen voltak a nyolcvanas-kilencvenes évek fordulóján lezajlott privatizációs folyamatoknál. Vagyis akkor béreltek helyet a milliárdosok klubjában, amikor az kinyitotta a kapuit: a rendszerváltás idején. Volt idő, amikor ezek a szektorok bőségesen jövedelmeztek, de a válság kettétörtte az aranykorszakot. Az építőipar nem csak itthon veszítette el erejét, s a bankvilág kálváriáiról is sokat olvashattunk az

elmúlt években. A hitelpiac befagyott, a rossz hitelek nagy számban bedőltek, tőkepótlásra kényszerítve a pénzintézeteket. Volt, ahol az állam, illetve a központi bank tolt be komoly összegeket a bankvilágba, például az Egyesült Államokban, ahol a Fed eszközvásárlással igyekszik javítani a likviditáson. Nálunk azonban ezek a lépések elmaradtak.

BEFÉRÜNK AZ ELITBE?

Máshol más ágazatokból is lehetett nagy pénzt csinálni. Sokkal nagyobb, mint itthon. A keleti sztyeppéken az energiaipar lényegében korlátlan pénzforrásnak számít, ráadásul akkora terep, hogy a feltörekvő fiataloknak is jutottak dollármilliárdokban mérhető morzsák. Magyarország ebben a versenyben eleve vesztésként indul, sem olaja, sem szene nincs annyi, hogy valakit nemzetközi viszonylatban is gazdaggá tegyen. S míg térségünkben a feldolgozóipar, illetve a telekom szektor is hozzásegített nem egy embert a felemelkedéshez,

ÓVATOSSÁG, BIZTONSÁG

■ A válság nyomán némiképp változott a tehetősek vagyonkezelési attitűdje. Az elmúlt öt évre jellemző, hogy már nagyon tudatosan alakítják ki a megtakarítási, befektetési szerkezetet: a vagyont különböző eszközök között osztják fel – mondta lapunknak egy osztrák privát bank elnöke – mondta lapunknak egy osztrák privát bank elnöke. Hozzátette: még ha el is adják a cégüket, ritka, hogy nem alapítanak rögtön egy másikat. Nem mindenütt ilyen óvatosság: tőlünk keletre még nem ennyire divat a diverzifikáció. Ukrajnában, Oroszországban máig gyakori, hogy a vagyont egy eszközben koncentrállják.

Míg korábban szinte minden pénzt visszaforgattak a vállalkozásba – még biztonsági tartalékot sem vettek ki belőle –, ma már ez is változott, hiszen a válság óta fontosnak tartják a likvid tartalék biztonságát. Emellett jellemzően reáljavakban (ingatlan, föld, arany, műtárgyak) tartják szívesen a pénzüket. Ami a likvid eszközöket illeti, az abszolút hozamú befektetési alapokkal szemben egyelőre szkeptikusak, e struktúrájának még bizonyítania kell a piacon. A leggazdagabbak emellett aggódva figyelik, milyen új, a tőkejövödelmeket érintő pluszadókról érkeznek hírek. ●

Csányi Sándor feleségével.

Vagyonát idén 135 milliárd forintba becsülték

a magyar gazdagok élmezőnyéből ezek a figurák is hiányoznak. Ez nem független a belső piacok előbb tárgyalt méretkülönbségétől.

Az adottságok alapján tehát nem meglepő, hogy honfitársaink nem nagyon találjuk a globális vagy régiós mezőnyben. A hozzánk mérhető Szlovákia sem nagyon tudja magát exponálni ebben a versenyben. De valóban nem férünk be az elitbe? Beszéltünk olyan tanácsadóval, aki kételkedik ebben. „Az amerikai topmilliárdosok vagyongyarapodása könnyen nyomon követhető, hiszen aki számít, ott van a tőzsdén. Nálunk ellenben kevesen tárják ilyen módon a nyilvánosság elé az üzleti életüket. A tőkepiacról szerzett információk ezért nem lehetnek teljesek” – vélte. Azt sem szabad elfelejteni, hogy egy megfelelően kiválasztott vagyonkezelési technika úgy tudja minimalizálni az adófizetési kötelezettséget, hogy közben a kezelt vagyon méretéről sem sokaknak lehet megbízható információjuk. Nem kell feltétlenül offshore megoldásokra gondolni, bár ez sem ritka. Nem csak nálunk: az orosz, ukrán üzleti körökben is nagy divatja van. Ami persze érthető, ha tekintetbe vesszük az ottani politika jelentette fenyegetést (lásd az orosz olaj- és gázipari milliárdosok esetét).

ELVISELHETETLEN ADÓTERHELÉS?

Az adótervezésnek léteznek elegánsabb megoldásai is, mint például a holdingközpontok, amelyek külföldi székhellyel kezelik a rájuk bízott vagyont. Egy tanácsadó szerint ezek a struktúrák nem változnak, a magyar adórendszerben történt módosítások, a külföldön tartott vagyonok kedvezményes hazahozatala ellenére sem mozdultak meg a nagyobb méretű befektetési portfóliók. „Ez bizalmi kérdés” – tette hozzá nyilatkozóink.

Ami az adókörnyezetet illeti, arra nem lehet panaszuk a régiós gazdagoknak: a legtöbb országban – így Bulgáriában, Csehországban, Ukrajnában, Szlovákiában és Magyarországon is – a jövedelmeket terhelő elvonás nem nevezhető elviselhetetlennek. Magyarország adótervezési szempontból nem rossz – állítja Menyhei Ákos. Hiszen a beérkező jogdíj fele levonható az adóalapból, a holding struktúra ugyancsak kedvező – forrásadómentes a kifizetés –, ami pedig a bejelentett részesedést illeti, az hasonló a ciprusi árfolyamnyereség adómentességéhez. Annyi különbséggel, hogy a magyar szabályok alapján a részesedést legalább egy évig tartani kell, és minimum 30 százalékos részesedésre érvényes – ekkor azonban az árfolyamnyereség adómentes.

BAKA F. ZOLTÁN

Közreműködött: Kovács Ágnes Lilla

FOTÓ: LENDVAI PÉTER/MTI